

Маркетингове стратегічне планування

Теоретичний курс

1. ПРОЦЕС СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Планування маркетингових стратегій – це процес, який передбачає аналіз маркетингового середовища і можливостей фірми, прийняття рішень щодо маркетингової діяльності та їх реалізацію

Рівні стратегічного маркетингового планування:

- корпоративний рівень (рівень компанії);
- рівень стратегічної бізнес-одиниці (стратегічного господарського підрозділу);
- рівень товару.

Стратегічна бізнес-одиниця (СБО) (стратегічний господарський підрозділ) – це незалежна від інших зона бізнесу, яка охоплює певну сферу діяльності фірми, основними характеристиками якої є:

- певне коло споживачів і конкурентів
- певний вид товарів або послуг
- контроль керівництва СБО факторів, які визначають успіх на ринку

Процес стратегічного маркетингового планування

Етап 1. Формулювання місії

Місія – це основна узагальнена довгострокова мета фірми, в якій задекларовано її призначення

Місія як спосіб чіткого визначення основних напрямів діяльності фірми

- цільові ринки
- групи споживачів, які фірма має наміри обслуговувати
- потреби клієнтів, які вона має задовольнити
- основні товари
- технології, завдяки яким можуть бути задоволені потреби споживачів або виконані певні функції
- конкурентні переваги фірми

Місія в контексті відчуття

- призначення (Для чого існує цей бізнес? Хто отримує від цього вигоду?)
- стратегія – комерційна логіка бізнесу, яка передбачає визначення меж бізнесу (базового ринку) і конкурентних переваг фірми
- норми поведінки, якими фірма керується у своїй діяльності
- система цінностей фірми

Мы, АГРО-СОЮЗ, конструктивно влияем на общество, воодушевляя на стремление к успеху. Продвигаем инновационные технологии, позволяющие обеспечивать высокое качество жизни на Земле.

Етап 2. Визначення цілей фірми

S – конкретні (*Specific*)

M – вимірюваними (*Measurable*)

A – досягаємими (*Achievable*)

R – реалістичними (*Realistic*)

T - з обмеженням у часі (*Time-related*)

Етап 3. Маркетинговий аудит

Маркетинговий аудит – це аналіз маркетингового середовища фірми, її цілей, стратегій, можливостей і проблем

Етап 4. SWOT-аналіз

SWOT-аналіз – метод стратегічного аналізу, який дозволяє визначити сильні (*Strength*) і слабкі (*Weakness*) сторони фірми, а також її можливості (*Opportunities*) та загрози (*Threats*).

Внутрішні фактори	Сильні сторони	Слабкі сторони
Зовнішні фактори	Можливості	Загрози

Етап 5. Визначення маркетингових цілей

Маркетингові цілі підпорядковуються загальнофірмовим цілям і стосуються тільки двох аспектів: товарів і ринків

ринок

		<i>наявний</i>	<i>новий</i>
товар	<i>наявний</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ збільшення частки ринку ▪ збільшення обсягу продажу ▪ стимулювання збуту	<ul style="list-style-type: none"> ▪ освоєння нових сегментів ринку ▪ вихід на нові ринки
	<i>новий</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ модифікація товару ▪ розробка нового товару	<ul style="list-style-type: none"> ▪ вихід фірми в нові сфери бізнесу

Ієрархія маркетингових цілей

ЦІЛІ ФІРМИ

ЦІЛІ МАРКЕТИНГУ

Цілі щодо елементів комплексу маркетингу

ТОВАР
(Product)

ЦІНА
(Price)

РОЗПОДІЛ
(Place)

ПРОСУВАННЯ
(Promotion)

Рішення щодо елементів комплексу маркетингу

- властивості
- параметри
- асортимент
- розмір
- сервіс
- упаковка
- марочна назва
- гарантії

- преїскурантна ціна
- знижки
- націнки
- строки виплат
- умови кредитування

- канали збуту
- форми торгівлі
- транспортування
- складські запаси

- реклама
- стимулювання збуту
- персональний продаж
- PR
- прямиї маркетинг

Етап 6. Формулювання маркетингової стратегії

Маркетингова стратегія – програма маркетингової діяльності фірми на цільових ринках, яка визначає принципові рішення для досягнення маркетингових цілей

Маркетингова стратегія передбачає

- сегментування ринку
- вибір цільових ринків
- позиціонування товару на ринку
- визначення конкурентів-мішеней
- визначення конкурентних переваг

Конкурентні переваги

- якість товару (послуги)
- нижча ціна
- частка ринку
- ефективність реклами
- широта асортименту
- оперативність поставок
- рекламний бюджет
- ефективність системи розподілу
- підтримка збуту
- банк маркетингової інформації

2. МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

- матриця розвитку товару/ринку (І. Ансоффа)
- матриця конкуренції (М. Портера)
- матриця росту/частка ринку (матриця БКГ)
- модель привабливість – конкурентоспроможність (матриця Мак-Кінсі)

		Ринок	
		<i>наявний</i>	<i>новий</i>
Товар	<i>наявний</i>	<i>Стратегія глибокого проникнення на ринок</i>	<i>Стратегія розвитку ринку</i>
	<i>новий</i>	<i>Стратегія розвитку товару</i>	<i>Стратегія диверсифікації</i>

Матриця І. Ансоффа

Конкурентні переваги

		Конкурентні переваги	
		<i>Неповторність товару з погляду покупців</i>	<i>Переваги у собівартості</i>
Стратегічна ціль	<i>Уся галузь</i>	<i>Диференціювання</i>	<i>Цінове лідерство</i>
	<i>Один сегмент ринку</i>	<i>Концентрація</i>	<i>Концентрація на сегменті</i>

Матриця М. Портера

Стратегія лідерства за витратами – концентрація зусиль на скороченні витрат завдяки доступу до дешевої сировини, скороченню витрат на дослідження, сервіс, рекламу, відмови від прямих поставок

Стратегія диференціації – виготовлення фірмою товарів, які відрізняються з позиції покупця від товарів конкурентів

Стратегія концентрованого маркетингу (концентрації на сегменті) – концентрація зусиль на одному або кількох сегментах і досягнення в цих сегментах лідерства

Відносна частка ринку

Темпи зростання ринку збуту

		<i>Висока</i>	<i>Низька</i>
<i>Високі</i>	<i>“Зірки”</i>	Стратегія підтримання конкурентних переваг	<i>“Важкі діти”</i> Стратегія розвитку, інтенсифікації зусиль. Стратегія “збору врожаю”. Стратегія елімінації
<i>Низькі</i>	<i>“Дійні корови”</i>	Стратегія підтримання конкурентних переваг Стратегія “збору врожаю”.	<i>“Собаки”</i>

Матриця БКГ

“Зірки” – СБО, що перебувають на етапі зростання життєвого циклу, є лідерами на даному ринку і потребують значних коштів для підтримання росту

“Важкі діти” – СБО, що перебувають на початковому етапі життєвого циклу і потребують значних коштів для підтримання росту

“Дійні корови” – СБО, що перебувають на етапі зрілості, приносять великі прибутки, що використовуються для фінансування інших СБО

“Собаки” – СБО, що перебувають на етапі спаду життєвого циклу і позиція яких є найменш привабливою

Відносна частка ринку

		<i>Висока</i>	<i>Середня</i>	<i>Низька</i>
Привабливість	<i>Висока</i>	<p><i>Стратегія захисту позиції</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ великі інвестиції у розширення виробництва ▪ підтримання конкурентних переваг 	<p><i>Стратегія розвитку</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ визнання конкурентних переваг ▪ кинути виклик конкурентам у сферах, де можна зайняти чільні позиції ▪ посилення слабких позицій 	<p><i>Стратегія вибіркового розвитку</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ спеціалізація та обмеження переваг ▪ пошук шляхів подолання слабких сторін ▪ пошук можливостей співпраці ▪ елімінування
	<i>Середня</i>	<p><i>Стратегія розвитку</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ інвестування сегментів, що зростають ▪ підвищення прибутку шляхом економії на масштабах виробництва 	<p><i>Стратегія вибіркового розвитку</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ інвестування сегментів, де ризик низький, а рентабельність висока ▪ спеціалізація на сегменті, що зростає ▪ пошук шляхів отримання конкурентних переваг 	<p><i>Стратегія “збору врожаю”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ спеціалізація ▪ пошук ніші ▪ зменшення інвестування
	<i>Низька</i>	<p><i>Стратегія вибіркового розвитку</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ зберегти позицію, захистити ринкову частку ▪ концентрація на привабливих сегментах ▪ короткострокові перспективи ▪ підтримувати рівень капіталовкладень 	<p><i>Стратегія “збору врожаю”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ скоротити асортимент ▪ звести до мінімуму капіталовкладення ▪ короткострокові перспективи ▪ зайняти позицію для відступу 	<p><i>Стратегія елімінації</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ припинити інвестування ▪ знизити постійні витрати ▪ продати частину бізнесу

Матриця Мак-Кінсі

3. ВИДИ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ

1. Глобальні маркетингові стратегії

- стратегія інтернаціоналізації
- стратегія диверсифікації
- стратегія сегментування
- стратегія глобалізації
- стратегія кооперації

2. Залежно від терміну реалізації

- довгострокові
- середньострокові
- короткострокові

3. Базові стратегії

- стратегія цінового лідерства
- стратегія диференціації
- стратегія концентрації
(фокусування)

4. Стратегії росту

- стратегія інтенсивного росту
- стратегія інтеграційного росту
- стратегія диверсифікації

5. Маркетингові конкурентні стратегії

- стратегія ринкового лідера
- стратегія челенджера
- стратегія послідовника
- стратегія нішера

6. Функціональні маркетингові стратегії

- товарна стратегія
- цінова стратегія
- стратегія розподілу
- стратегія просування

7. Залежно від конкурентоспроможності фірми та привабливості ринку

- стратегія розвитку
- стратегія підтримання
- стратегія “збирання врожаю”
- стратегія ринкової ніші

8. Залежно від виду диференціації

- стратегія товарної диференціації
- стратегія сервісної диференціації
- стратегія іміджевої диференціації
- стратегія кадрової диференціації

9. Залежно від життєвого циклу товару

- стратегії на стадії впровадження товару на ринок
- стратегії на стадії росту
- стратегії на стадії насичення ринку
- стратегії на стадії спаду

10. Залежно від методу обрання цільового ринку

- стратегія товарної спеціалізації
- стратегія сегментної спеціалізації
- стратегія вибіркової спеціалізації
- стратегія повного охоплення

11. Залежно від ступеня сегментування ринку

- стратегія недиференційованого маркетингу
- стратегія диференційованого маркетингу
- стратегія концентрованого маркетингу

12. За станом ринкового попиту

- стратегія конверсійного маркетингу
- стратегія розвиваючого маркетингу
- стратегія стимулюючого маркетингу
- стратегія сикхромаркетингу
- стратегія підтримуючого маркетингу
- стратегія ремаркетингу
- стратегія демаркетингу

Стратегії росту

Стратегії інтенсивного росту

- стратегія глибокого проникнення на ринок – збільшення обсягу продажу наявних товарів на наявних ринках
- стратегія розвитку ринку – розвиток продажу наявних товарів на нових ринках
- стратегія розвитку товару – розвиток продажу нових товарів для наявних клієнтів

Стратегії інтеграційного росту

- стратегія прямої інтеграції – об'єднання з торгівельним посередником
- стратегія зворотної інтеграції – об'єднання зусиль постачальників, виробників і посередників
- стратегія вертикальної інтеграції – об'єднання зусиль постачальників, виробників і посередників
- стратегія горизонтальної інтеграції – об'єднання зусиль з фірмою-конкурентом

Стратегії диверсифікації

- концентрична (вертикальна) диверсифікація – виробництво нових товарів, які в технологічному або маркетинговому аспекті пов'язані з наявним товаром
- горизонтальна диверсифікація – випуск нових товарів, які технологічно не пов'язані з наявними товарами, але призначені для наявних клієнтів фірми
- конгломеративна (чиста, латеральна) диверсифікація – розробка і виробництво нових товарів, не пов'язаних з наявною діяльністю та ринками збуту

Маркетингові конкурентні стратегії

Маркетингові стратегії лідера

- *стратегія розширення місткості ринку*
  - залучення нових споживачів
  - пошук нових потреб, які можна задовольнити товаром фірми
  - збільшення обсягу споживання товару споживачами
- *стратегія захисту позиції*
  - позиційний захист – захист ринкової частки по всій товарній номенклатурі
  - фланговий захист – атака слабких місць лідера – особлива увага сегментам, що втрачають прибутковість
    - упереджувальний захист – незмінний наступ, створення високих вхідних бар'єрів на ринок збуту і використання стратегії диференціації та цінового лідера
  - контрнаступ прийняття відступальних заходів щодо агресивної стратегії конкурентів
  - мобільний захист – вихід на інші товари та територіальні ринки
  - стратегія демаркетингу – відмова від слабких позицій
- *стратегія підвищення ринкової частки за наявної місткості ринку*
  - підвищення якості товару
  - модифікація товару
  - диверсифікація
  - інтеграція
  - посилення інноваційного процесу
  - завоювання цінового лідерства
  - розширення асортименту
  - активізація рекламної діяльності

Маркетингові стратегії членджера

- *стратегія фронтального наступу* – атака лідера за всіма позиціями, комплексом маркетингових засобів у цілому
- *стратегія флангового наступу* – задоволення тих потреб, що залишаються поза увагою конкурентів
- *стратегія обхідного наступу* – використання слабких сторін з метою зламати певні позиції конкурента

Маркетингові стратегії послідовника

- *стратегія копії* – використання різновидів стратегії лідера в повному обсязі
- *стратегія імітації* – використання окремих елементів стратегії лідера з внесенням певних відмінностей в упаковку, цінову політику, рекламу
- *стратегія адаптації* – використання товару лідера як основи для його вдосконалення і пристосування до умов ринку

Маркетингові стратегії нішера

- *стратегія підтримання позиції* в даній ніші доки вона не втратила свою ринкову актуальність
- *стратегія лідерства в ніші* за умов, що ніша і обсяг продажу фірми-нішера зростають прискореними темпами
- *стратегія інтеграції* якщо фірма не може задовольнити потреби ніші за рахунок власних можливостей
- *стратегія виходу за межі ніші* – використання стратегії росту та диверсифікації (за умови, якщо ніша вже не є прибутковою)